

**Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!**

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30'—
za pol leta " 15'—
za inozemstvo " 15'—
za celo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. — Pis-
monim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

**Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!**

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Velike vojaške svečanosti v Beogradu.

Vsi oddelki naše armade so dobili nove in enotne jugoslovanske zastave. — Kralj. povelje armadi. — Velika vojaška parada. — Prenos zemeljskih ostankov Karadjordja in starih vojaških zastav v novo cerkev.

V vrsti ukrepov in na-
rebd, ki jih je izdala seda-
nja vlada po 6. januarju v
cilju, da se izraža enotnost
naše države tudi na zunaj v
čimvečji meri, je eden naj-
pomembnejših ukrep, da se
izenačijo tudi v armadi ti-
sti znaki, ki so za vsakega
vojaka najsvetejši, in to so
vojaške zastave.

Iz zgodovine vemo, kako
visoko čisla vsak vojaški
oddelek tisti znak skupno-
sti, ki družijo vojake enega
oddelka ne samo pri sve-
čanih nastopih, ampak tu li
v divjem bojnem metezu.
Spomin na skupno prelito
kri in na skupno trpljenje
je vsem narodom nekaj sve-
tega in zato čuvajo in va-
rujejo stare vojaške zasta-
ve povsod z največjim spo-
štovanjem.

S tega vidika moramo
oceniti važnost in pomemb-
nost najnovejšega ukrepa
vlade, oziroma Nj. Vel. kra-
lja, da se morajo stare, z
neumrljivo bojno slavo
ovenčane zmagovite zasta-
ve srbskih polkov umakniti
novim, skupnim jugoslovans-
kim zastavam. Žrtev je
velika, toda bila je v viš-
jem interesu skupnosti po-
trebna, a čim večja je žrtev
in samozatajevanje, toliko
lepša in plemenitejša je.

Stare zastave so oddali
in nove prejeli vsi vojaški
oddelki 6. septembra, na
rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra
z velikimi vojaškimi častmi.

Priloge za svečanost.

Že dva dni prej so začeli prihajati v Beo-
grad deloma celi polki, iz bolj oddaljenih
krajev pa polkovne deputacije s svojimi sta-
rim polkovnimi zastavami. V bližini Beo-
grada je veliko vojaško vežbališče in ta-
borišče »Banjica«, kjer so se čete in od-
delki zbirali. Pripeljalo pa se je te dni v Beo-
grad s posebnimi vlaki tudi ogromno število
ljudstva — nad 100.000 —, zlasti starih bo-
jevnikov, da se poslovo od svojih vojaških
svetinj. V Beograd so bili povabljeni vsi mi-
nistri, vsi bani, vsi banski svetovalci in ve-
lika število rezervnih častnikov, moštva in
invalidov, tako da je bil Beograd skoro pre-

Narod se poklanja kralju Petru Osvoboditelju in njegovemu sinu Aleksandru srbskim vojvodom in generalom. (V prvi vrsti vojvode Bojović, Mišić, Putnik in čisto desni Stepanović, v drugi vrsti za Putnikom sedanji predsednik vlade Živković.)

majhen za toliko množico. Mesto je bilo
slavnostni okrašeno, povsod so igrale voja-
ške godbe, na Banjici pa so delali noč in dan,
da vse pripravijo za veliko vojaško paradu.

Poskusna parada je bila že en dan prej.
Že ta poskus je pokazal sijajno disciplino, ki
vlada v naši armadi, kajti uspel je izborni,
tako da ni bilo niti najmanjše bojazni, da bi
velika prireditev naslednjega dne pokvarila.

Velika vojaška parada.

Dne 6. septembra zjutraj so se začele že
na vse zgodaj premikati na Banjico ogromne
mase ljudstva. Avtomobili, cestna železnica,
vozovi — vse je bilo prenapolnjeno, pa je
kljub temu morala večina gledalcev iz Beo-
grada oditi peš. Takega prometa Beograd še

ni videl, vendar pa je bil
red na vsem dolgem potu
vzoren.

Po 8. uri niso pustili na
slavnostni prostor nikogar
več. Na prostoru je bilo
zbranih nad 100.000 gle-
dalcev in 30.000 vojakov.

Tribune so bile rezervi-
rane le za zastopnike obla-
sti. Na sredini je bila Kra-
ljeva loža, kjer so se zbrali
tudi člani vlade in zastop-
niki tujih držav ter banski
svetniki iz cele države. Na-
sproti tribune pa je bil po-
stavljen oder, kjer se je
izvršila svečanost izročitve
starih in prevzem novih za-
stav. Tu so bili postavljeni
tudi katoliški, pravoslavni
in muslimanski svečeniki,
ki so zastave blagoslavlja-
li. Tu so stali polkovniki
vseh polkov s svojimi ad-
jutanti in zastavonoše. Okoli
odra pa je bilo zbranih
nad 6000 častnikov iz cele
armade z vso generaliteto
in z admirali.

Točno ob 8. uri je pri-
spel na Banjico Nj. Vel.
kralj Aleksander z vso
kraljevsko rodbino. Kralj
je jezdil, kraljica pa se je
pripeljala s princi v gala-
vozu. Kralj je obšel vse
čete, burno pozdravljen.
Ko se je vrnil v ložo, je
nastala grobna tišina in
tedaj je imel Nj. Vel. kralj
naslednji nagovor na vo-
jake:

Junaki!

Od tega trenutka pripadajo naše stare,
s slavo ovenčane zastave naši svetli nacio-
nalni zgodovini. Pod temi starimi zastavami
so naši proslavljeni polki v dolgih vojnah
hiteli iz boja v boj, s fronte na fronto, od
zmage do zmage v najhujših viharjih in v
najtežjem trpljenju do največje vojaške
slave.

Z njihovimi drogovi so zaznamovane
meje kraljevine Jugoslavije in iz njih je za-
vel in za zmerom zavladal silni duh narod-
nega osvobojenja in uedinjenja.

Z moškim srcem, globokim spoštova-
njem in iskreno ljubeznijo zviham, junaki,
naše stare zastave slave. One so najsijajnejše
izpolnile svojo dolžnost.

Naj bodo nove zastave, ki vam jih iz-
ročam, poslej svetlo znamenje vaših polkov,

Karadjordje, ki je osvobodil Srbijo izpod turškega jarma.

simbol junaštva in jamstvo vaše vojaške časti.

Z vero v Boga za kralja in domovino uprite v najtežjih trenutkih svoje poglede v svoje prapore. Dolžni ste jim svoj poslednji dih in svojo poslednjo kapljo krvi. Dvigajte jih visoko in branite jih junaško kot svetinjo, kot čast svojo; v njih sta kralj in domovina, na njih so mani padlih vitezov in zmagovalcev.

S to zapovedjo in s svojo vero v vašo junaška srca naj vaše polke pod novimi zastavami z božjo pomočjo vedno spremljata junaška sreča in slava.

Živeli, junaki!

Ko je končal, so zaigrale vse godbe državno himno, množica pa je prirejala kralju in armadi viharne ovacije.

Nato se je pričelo blagoslavljanje novih zastav. Po cerkvenem obredu pa so pristopili poveljniki vseh vojaških oddelkov s starimi zastavami pred kraljevsko tribuno, kjer je vsak izročil staro zastavo kralju, ki je dal potem vsakemu novo zastavo.

Izročitev starih zastav je bil najbolj ginljiv trenutek vse svečanosti.

Nato je stopil pred kralja vojni minister Hadžić, ki je prebral svečano obljubo armade, da bodo vsi polki enako zvesto kakor so varovali slavo starih zastav, čurvali tudi svetost in nedotakljivost novih, jugoslovanskih zastav.

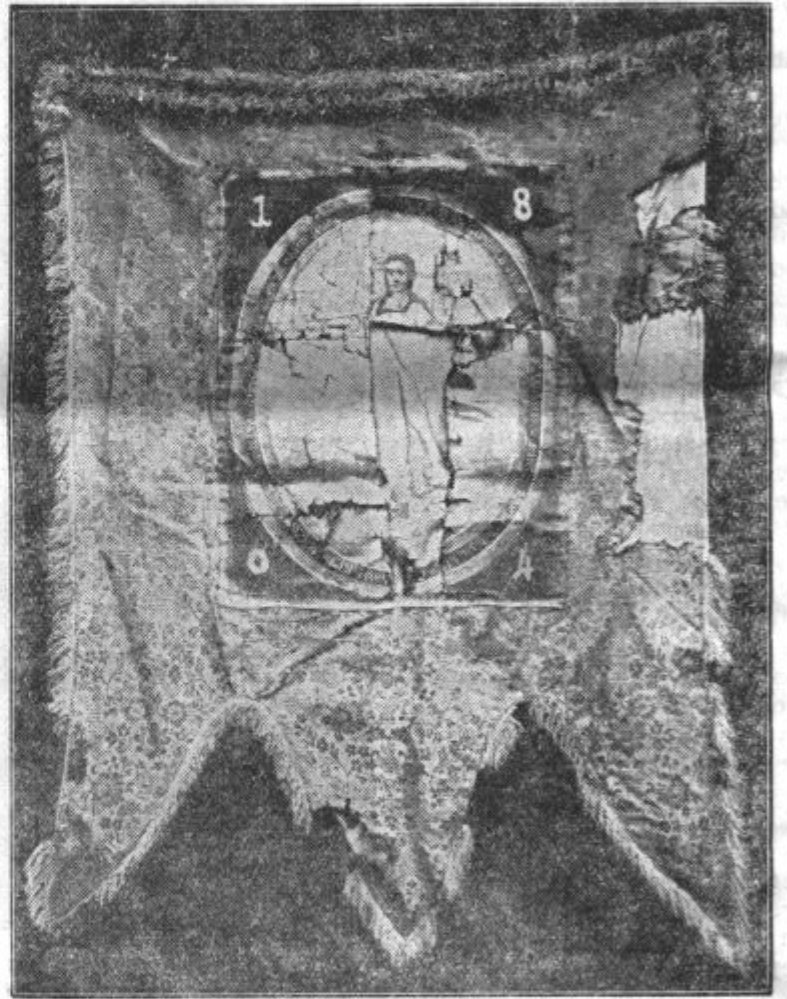
Tej prisegi je sledil ginljiv prizor, ko so se med sviranjem državne himne nove jugoslovanske zastave poklonile pred starimi. Stare zastave so se nato postavile ob kraljevo tribuno, da so čete še enkrat pred njimi defilirale. Starim zastavam v slovo je oddalo topništvo mogočno salvo.

Parada.

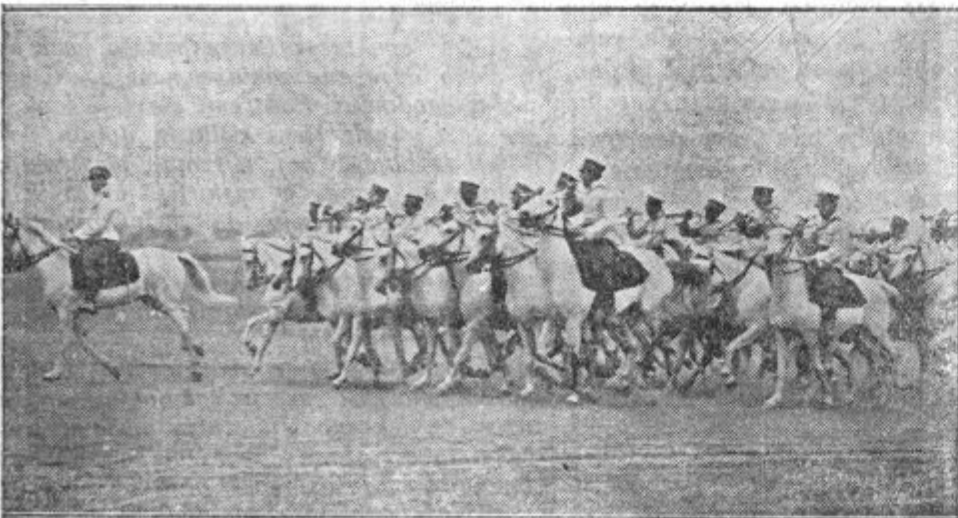
Po izročitvi zastav se je pričela velika vojaška parada. Vsi polki so med sviranjem junaških koračnic defilirali pred kraljevo tribuno v vzornem redu. Prve so korakale nove zastave, potem pa vsi oddelki vojske. Vtis parade je bil ogromen, kajti pokazalo se je, da je naša armada dobro oborožena. Nad Banjico pa je krožilo neprestano med parado veliko število vojaških letal.

Nova zastava jugoslovanskih polkov.

Stara zastava Karadjordja iz leta 1804.

Defile trubačev konjenice.

XIV. Zagrebački zbor

od 13. do 22. septembra 1930.

OPĆI MEDNARODNI VELIKI SAJAM UZORAKA
sa specijalnim sajmovima

1. Gradjevinarstva
2. Hotela, kuće i kuhinje
3. Prehranbena industrije
4. Tekstila i konf. krzna
5. Kože
6. Papira
7. Poljoprivrede.

Osim toga držati će se izložba i sajam

RASPLODNE STOKE

domaće na dane 13. i 14. IX.

i nozemne na dane 20. i 21. IX. 1930

Na željeznicama i jadranskim parobrodima 50% popusta za
posetioce i robu (besplatni povratak).

Prenos starih zastav v Topolo.

Naslednjega dne so prenesli stare zastave v Topolo, kjer se nahaja stara grobnica našega vladarskega doma. Tam počiva vojda Karadjordje in tudi kralj Peter I. je tam pokopan. Nedavno pa je bila zgrajena na Oplencu velika in krasna nova grobnica, kamor so v nedeljo prenesli zemeljske ostanke Karadjordjev, a tudi stare vojaške zastave so shranili v novem svetišču.

Kosti so prenesli in stare zastave shranili z velikimi svečanostmi. Tudi tem obredom je prisostvovala vsa kraljeva rodbina, vsi člani vlade in vsi bani in ogromna masa ljudstva, ki je prišla zlasti in najbližje oko-

lice, da se še enkrat poslovi od starih znakov in prič svojega junaštva, ki je ustvarilo s svojo krvjo v nešteti bojih to, kar danes imamo: svojo neodvisno, edinstveno državo.

lavec, polovico pa delodajalec. Poleg tega bo prispevala še država k vsaki renti 500 Kč letno. To zavarovanje dobi veljavo 1. julija leta 1926.

V času, ko se je obravnavalo delavsko zavarovanje, pa se je oglašil srednji stan z zahtevom, da bi se tudi zanj uvedlo socialno zavarovanje kakor za delavce, ker so za izvedbo socialnega zavarovanja tudi v tem razredu dani isti razlogi kakor pri delavcih, kajti ta sloj se nahaja v težkem položaju v primeru bolezni, nezgode in invalidnosti in si s svojim delom prav tako ne more zasigurati zadostne starostne rente.

Če pa upoštevamo, da so ti srednji sloji, h katerim prištevamo tudi male kmete, dalje male obrtnike (rokodelce, trgovce), precejšen del delavskega razreda, računa se, da bo ČSR podvrženo delavskemu zavarovanju 851.219 kmetijskih uslužbencev in 1.742.738 uslužbencev v industriji, obrtu in trgovini, skupno torej 2.593.957 uslužbencev, zavarovanje samostojnih gospodarjev pa bo obsegalo 646.000 samostojnih kmetov in 499.000 oseb zaposlenih v industriji, obrtu in trgovini, skupno torej 1.146.000, tedaj vidimo, da je zahteva naših srednjih slojev docela utemeljena in da zahteva analogne (slične) rešitve, kakor pri delavstvu. To je pač predvsem vzrok, zakaj prednjači naša država v reševanju tega vprašanja pred ostalo tujino. Kajti razdelitev srednjega stanu ni v nobeni evropski tako podrobno izvedena kakor v naši, kar moramo prištevati njenemu agrarnemu značaju in pravkar izvedeni agrarni reformi.

Opozoriti pa še moramo na izredno močno čl. strokovno organizacijo srednjega stanu in tu je nov razlog, zakaj se je socialno zavarovanje samostojnih gospodarjev pri nas uzakonilo pred ostalo tujino.

Omeniti moramo še en razlog za zavarovanje samostojnih gospodarjev, namreč okolnost, da mora češkoslovaška država doplačevati pri invalidninskem in starostnem zavarovanju delavcev. Če bi slično zavarovanje ne bilo izvedeno pri enako delavnem srednjem stanu, bi v zvezi temu, da gospodarijo samostojno s pomočjo lastnega kapitala (pri kmetu je to večidel zemlja, pri obrtniku stroji, orodja in blago) ne dosegli večjih dobičkov nego delavski stan v tem primeru ne dobil od države ničesar za izboljšanje svojega gospodarskega in socialnega položaja, s čimer bi nastala gospodarska in socialna neenakost med delavskimi razredi in enako delavnim srednjim stanom (malim kmetom in malim obrtnikom). Ker se ta razlika ni mogla dopustiti, se je moralo nujno rešiti vprašanje socialnega zavarovanja samostojnih gospodarjev.

Največje težave pa povzročajo vprašanje, ali je za te osebe socialno zavarovanje sploh umestno, in katero vrsto socialnega zavarovanja potrebujejo samostojni gospodarji najbolj. Glede prvega vprašanja opažamo, da so češkoslovaški kmetje napram njemu zelo hladni, čemur je vzrok predvsem novost tega vprašanja, dalje nepopularnost (neprijateljnost), zlasti v kolikor se tiče uvajanja novih prisilnih dajatev in nazadnje zamrza srednjega stanu proti kakršnekoli poseganju avtoritativne oblasti v zasebno gospodarsko življenje.

Socialno zavarovanje samostojnih gospodarjev pa se da izvesti samo obveznim potom in na stroške samih zavarovancev, poleg izvestnega državnega prispevka. Prospeh tega zavarovanja je dosti očividni in se po krajšem

Proces proti Slovencem v Trstu.

V soboto je bila končana razprava proti slovenskim obtožencem pred izrednim sodiščem za zaščito države. Po razpravi je predsednik izrednega sodišča prečital obsodbo. Obsojeni so bili: Franjo Marušič na smrt; Zvonimir Miloš na smrt; Ferdo Bidovec; na smrt; France Valenčič na smrt; Lojze Španger na 30 let težke ječe; tudi za njega je državni tožitelj predlagal smrtno obsodbo; Nakola Kosmač in Vladimir Štoka vsak na 25 let težke ječe; Dragotin Rupelj in Vinko Čač vsak na 15 let težke ječe; Ivan Obad na 10 let težke ječe; Mario Zahar, Josip Kosmač, Miroslav Pertot, Slavko Bevk in Anton Mandreda vsak na 5 let težke ječe; Zofija Frančeskinijeva na dve leti težke ječe. Leopold Širca in Ciril Kosmač sta bila oproščena.

Obsojenci morajo poravnati vse pravne stroške ter bodo pod policijskim nadzorstvom še tri leta po prestanih kaznih. Smrtna obsodba bo izvršena z ustrelitvijo.

Razen Frančeskinijeve izgube vsi obsojeni vse državljske pravice za vedno. Po sklepu sodišča se bo nabila razsodba po vseh občinah Italije.

Obsodbo sta podpisala predsednik, general Cristini in sodnik referent Presti.

Justifikacija na smrt obsojenih se je izvršila brez pristopa javnosti. Na smrt obsojeni so bili prepeljani z avtomobilom v Bazovico blizu Trsta. Imeli so za spremstvo nad 600 miličnikov. Ob 5:43 zjutraj je dal komandant povelje; počili so strelji in štiri jugoslovanske žrtve so padle za svobodo. Iskren jim spomin! Padli so za sveto stvar svojega naroda!

Značilno je bilo to, kar so tudi inozemski listi ugotovili, da se je izvršitev smrtno obsodbe izvršila v času velikih jugoslovanskih svečanosti v Beogradu.

Ali si že član Kmetijske Maticе?

Socialno zavarovanje samostojnih gospodarjev v Češkoslovaški in poljedelstvo.

Ko je bil leta 1925 sprejet v Češkoslovaškem parlamentu zakon o starostnem zavarovanju kmetov, je tajništvo mednarodnega agrarnega urada v Pragi o tem objavilo sledeči članek:

V pomladnem zasedanju češkoslovaškega parlamenta je bil v mesecu juniju 1925 sprejet eden najpomembnejših socialnih zakonov, ki je s stališča poljedelstva prava novost in ki globoko posega v gospodarsko, socialno in družabno sfero kmečkega stanu v Češkoslovaški. To je zakon o zavarovanju samostojnih gospodarjev za invalidnost in starost. S tem zakonom je doseglo v ČSR celotno delo socialno-zavarovalnega zakonodajstva svoj višek. To delo si je zastavila v svojem načrtu država sama, dočim so zahtevala delavske stranke predvsem izvedbo socialnega zavarovanja. Dosihdov je v socialnem zavarovanju, kamor prištevamo vsa zavarovanja, ki hočejo obvarovati široke delavske plasti pred posledicami oslabitve delavne zmožnosti, bilo izvedeno v ČSR zakonodajnim potom: zavarovanje delavcev za bolezen in nezgode in deloma zavarovanje zasebnih nameščencev, uradnikov in rudarjev za invalidnost in starost.

Pri izvajanju socialnega zavarovanja zakonodajni potom izhaja držva od načela obligatornosti, t. j. sili široke delavske plasti k obveznemu zavarovanju. Zavarovanje za nezgode je na Češkem in Moravskem že od leta 1887. v veljavi, zavarovanje za bolezen pa od leta 1888.

V poljedelstvu obsega zavarovanje za nezgode predvsem delavce in v malih podjetjih za nekih okoliščini tudi podjetnika in njegovo ženo, v kolikor ta dela pri strojih, ki se uporabljajo v poljedelstvu, bodisi da jih žene para, elektrika, plin, veter itd. ali pa vprežna živna,

toda samo za nezgode, ki se dogajajo za obratovanja strojev.

Zavarovanje za bolezen se prvotno ni nanašalo na kmetiško delavstvo ter je bilo šele z letom 1919. s posebno novelo razširjeno tudi na kmetiške uslužbence.

Pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev in uradnikov se nanaša na te kategorije tudi v kmetijskih podjetjih.

Tem vrstam socialnega zavarovanja pa naj se sedaj z zakonom z dne 9. oktobra 1924. št. 22. k Sb. pridruži še zavarovanje delavcev za invalidnost in starost, in po stoprav v juliju t. l. sprejetem zakonu še zavarovanje samostojnih (kmetijskih) gospodarjev enako za invalidnost in starost.

Ti dalekosežni zakoni v ČSR pričajo o demokratskem in humanem duhu vsega njenega prebivalstva in njenih političnih strank in so nazadnje posledica vzgleda v sosednjih državah, kjer je zavarovanje za invalidnost in starost že izvedeno. Čeprav je bil vzgled tujih držav za izvedbo socialnega zavarovanja v ČSR velikega pomena, v zvezi temu ni čl. zavarovanje navadna kopija (prepis) socialnega zavarovanja tujih držav, kajti ČSR gre v svojem načrtu še dalje, ustvarja delo večjega obsega, ker uvaja v zavarovanje nove interesne sfere kot je to primer pri zakonu o socialnem zavarovanju samostojnih gospodarjev.

Zavarovanje kmeta.

Zavarovanje kmeta za invalidnost in starost naj se izvede v ČSR na ta način, da dobi zavarovane v primeru trajne invalidnosti ali v starosti 65 let, ko ne bi več delal, rento, ki se določi po višini vplačanih prispevkov. Prispevke za to zavarovanje bo plačeval polovico de-

razboru vsega problema tudi jasno pokaže. Treba je upoštevati, da prispeva srednji stan k preskrbi za invalidnost in starost vsako leto s tem, da se briga sam za preskrbo svojih članov v primeru invalidnosti in starosti. V poljedelstvu obstoja za to posebna pravna in gospodarska institucija, tako zvaní preužitak, ki preskrblja starce. Toda doslej se je to zavarovanje invalidnih in ostarelih gospodarjev vršilo individualno (posamezno), z ozirom na individualne premoženjske in rodbinske razmere, odsej pa se mora to zavarovanje vršiti kolektivnim (skupnim) in zakonitim potom, seve samo do višine priznanega eksistenčnega minimuma.

S to kolektivno (skupno) uredbo se izključujejo samo oni primeri, kjer bi po dosedanji razdelitvi premoženje in pridobitek samostojnih gospodarjev ne zadoščala za preskrbo v primeru invalidnosti in starosti, ali pa, če bi bile rodbinske razmere tako neugodne, da bi rodbinski člani starcev in invalidov ne mogli preskrbeti.

V celoti ne obremenjuje to zavarovanje srednjega stanu z novimi davki, da nasprotno, srednji stan pridobi čut gospodarske stabilnosti, občutek varnosti glede preskrbe za bodočnost, in okrepi se mu čut stanovske solidarnosti.

Velikega pomena je pri tem tudi korist obvezne štednje.

Preužitak.

Skupno z zavarovanjem za invalidnost in starost rešuje ČSR hkrati pereče vprašnje preužitka, kajti z zavarovanjem se prenaša breme starostne oskrbe na bivšega gospodarja, kar olajšuje novemu gospodarju prevzem kmetiške posesti, hkrati pa še utrjuje družabno razmerje med novim gospodarjem in preužitkarjem. Seveda pa s starostnim zavarovanjem preužitak še ne bo odpravljen, temveč bo še vnaprej nekoliko dopolnilo k starostni preskrbi tam, kjer bo starostna renta premajhna s posebnim ozirom na preužitkarjev boljši življenjski standart (pogoj) in na njegovo večje premoženje.

Glede vprašanja, katere vrste socialnega zavarovanja samostojni gospodarji najnujnejše potrebujejo, se je češkoslovaški parlament odločil samo za

zavarovanje za starost in invalidnost.

Obvezno bolezensko zavarovanje se za ta sloj za sedaj ne smatra potrebno, čeprav silijo posebne kmetiške razmere ČSR k obveznemu bolezenskemu zavarovanju malih kmetov, in to vsaj v obliki zavarovanja takozvane zdravniške oskrbe t. j. brezplačnih zdravil in zdravniških nasvetov. Med kmetiškim prebivalstvom tvorijo namreč mali in srednji kmetje večino in ti bi si v prvi vrsti želeli primerno urejene zdravniške oskrbe.

Ne glede na to pa se je organizacija tega zavarovanja odložila ter se ji je prepustila prosta pot na podlagi samopomoči.

Kar se tiče zavarovanja za invalidnost in starost, je zakon združil dve različni interesni sferi, ki si stojita druga proti drugi, v eno samo zavarovalno družbo.

Dočim pa polaga kmetiška javnost važnost na starostno zavarovanje trdeč o invalidnem zavarovanju, da zanjo nima pravega pomena, polagajo obrtniki največjo važnost na to zadnje zavarovanje.

Razlika teh dveh nazorov temelji v različnem značaju kmetiških in obrtnih podjetij.

V kmetijstvu se v primeru podjetnikove invalidnosti podjetje ne ustavi, marveč gre neovirano dalje, seve večidel s pomočjo skupnega dela ostalih rodbinskih članov (žene, otrok in drugih), v obrtu pa se v primeru obrtnikove invalidnosti podjetje ustavi, ker temelji vodstvo tega podjetja na podjetnikovi strokovni kvalifikaciji, ki jo žena in otroci nimajo, in tak obrtnik se v primeru invalidnosti znajde sredi največje bede.

Pri podrobnejšem razmotrivanju tega vprašanja pa se je pokazalo, da se večji interes kmetov na starostnem zavarovanju izravna z večjim interesom obrtnikov na zavarovanju za invalidnost do te mere, da bi oddelitev zavarovanja kmetov od zavarovanja obrtnikov ne prinesla posebnih ugodnosti za obe skupini, kajti upoštevati je treba pri tem manjše upravne stroške skupnega izvajanja.

Za bolezensko zavarovanje pa obrtniški in trgovski krogi nimajo posebnega interesa, dočim je med kmeti za to zavarovanje interes izredno živ.

Zakon o zavarovanju samostojnih gospodarjev temelji torej v ČSR na naslednjih načelih:

Za invalidnost in starost se mora zavarovati vsaka fizična oseba, ki vodi na svoj račun pridobitno podjetje, podvrženo pridobitnemu davku, ali pa izvršuje kak drug poklic, podvržen tem davkom, ali če izkoršča zemljo, podvrženo zemljiškemu davku, ali če se na njegov račun vrši kmetiško delo, v kolikor se to ne vrši kot postranski posel ali priložnostno.

Vsak zavarovanec ima torej pravico na:

1. Invalidnino in starostnino; 2. dodatno vzgojevalnino k tem prejemkom; 3. vdovščino (za vdovo ali vdovca); sirotnino in 5. odškodnino.

Pravico na invalidnino ima zavarovanec, če je invalid. Za invalida se smatra oni, ki radi trajne bolezní ni zmožen dela v poklicu, v katerem je bil nazadnje zavarovan, in je radi tega padel dohodek njegove delavnosti v tem podjetju pod polovico povprečnega zaslúška poslednjih treh let.

Starostnina

gre zavarovancu v njegovem 65. letu. Zavarovančeva vdova ima pravico na vdovščino, če je dela nezmožna, in ta vdovščina znaša polovico zavarovančeve rente, ki jo je ta užival, ali na katero je imel pravico do svoje smrti. Vdovščina se tu ne omejuje na neko določeno starost, zahteva se le splošno, da je vdova dela nezmožna, kar se predpostavlja tudi pri starosti. Praksa bo pokazala, kdaj naj se ta vdovščina odmeri.

Sirote do 17 let dobe sirotnino, ki se odmerja za sirote po enem roditelju z eno petino, za sirote po obeh roditeljih pa z dvema petinama zavarovančeve rente, ki jo je ta užival, ali na katero je imel pravico do svoje smrti.

Zavarovanec sam pa dobi za nepreskrbljene otroke do 17 let še posebno doklado, ki znaša za vsakega otroka ena desetina prvotne rente.

Ča pa zavarovanec umre, ne da bi prejemal rente, in če tudi ni pravice do vdovščino, dobi zaostali odškodnino v višini enoletne rente, ki jo je umrlí užival, ali na katero je imel pravico do svoje smrti.

Če je zavarovanec plačeval zavarovalnino skozi 120 mesecev, se odškodnina zvišuje za nadaljnji dodatek, in sicer tako, da znaša ta dodatek za vsako leto po vplačanih 120 mesecih 5% letne rente umrlega, na katero je imel pravico do svoje smrti.

Invalidnina

se sestavlja iz osnovnega dela in dodatnega dela. Osnovni del znaša letno 500 Kč, dodatni se odmerjajo po 3'20 Kč za vsaki vplačani mesec. Ako je bil tedaj zavarovanec s 25. leti zavarovan do starosti 65 let, dobi letno rento: 500 in /480. 3'20/.536, tedaj skupno rento 2'036 Kč. K temu se pri osebah, ki ob prejemu rente nimajo dohodkov, podvrženih pridobitnemu davku (danes 6.000 Kč letno), še letni državni dodatek v znesku 500 Kč, torej bi pri teh pogojih znašala renta skupno 2.536 Kč.

Finančni sistem tega zavarovanja je sistem povprečnega stabilnega zavarovanja. Ta sistem prenaša na bodoče pokolenje velik del bremen današnjega pokolenja in s tem zavira intenzivno obogatitev.

Zavarovalnina znaša mesečno 22 Kč. Če pa bi nekateri sloji tega prispevka ne mogli plačevati, lahko določa vlada, da se zniža zavarovalnina za te sloje na 12 Kč mesečno. Seveda se v tem primeru zniža tudi renta približno na polovico.

Če bi kdo hotel prejemati večjo rento, se lahko sam višje zavaruje. Isto velja za primer, ako bi kdo hotel pred svojim 65. letom uživati starostnino.

To zavarovanje bo upravljal centralni urad, ki bo imel po potrebi v posameznih okrožjih krajevne urade. Centralni urad bo vodil odbor in predsedništvo, katerega člani se bodo volili deloma iz vrst zavarovancev, deloma jih bo volila vlada.

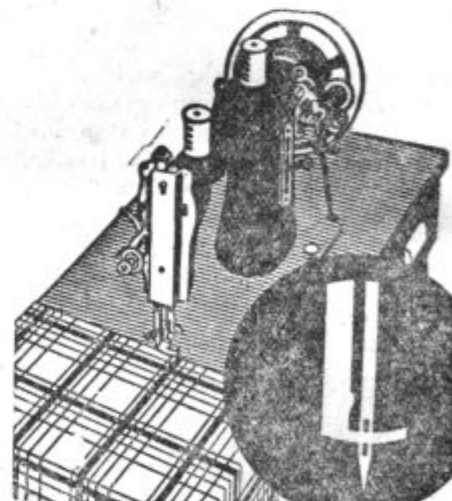
Ker se star. in inval. zavarovanje delavcev in sam. gospodarjev nanaša samo na osebe stare do 60 let, se bo za pokolenje, ki je danes mlajše kot 60 let, preskrbelo za starost in invalidnost s posebno uredbo. Zakon, ki bo to preskrbo uredil, se bo izdal v najbližjih dneh.

Gori navedene številke dokazujejo, da se bo zavarovanje sam. gospodarjev nanašalo predvsem na kmetiški stan. Zato je problem tega zavarovanja v prvi vrsti kmetiški problem in bo predvsem kmetiški interes zahteval, da se izvede to zavarovanje kar najbolj v korist kmet. proizvodnje in kmet. prebivalstva. Z izvedbo zakona samega pa se bo še počakalo na poznejši čas, ker današnji gospodarski položaj, zlasti pa položaj naših malih kmetov, v korist katerih se je bilo to zavarovanje v prvi vrsti zamislilo, ni posebno ugoden, kajti pri nas še ni zaključeno neko drugo veliko delo, ki se tiče kmetijstva — agrarna reforma. Naloga češkoslovaških vlad bo, da bo zavarovanje sam. gospodarjev v korist ne smo onih slojev, ki jih to zavarovanje zadeva, ampak v korist vse države. Uspeh tako drznega in velikega dela pa bo vzor tudi ostali tujini.

Kuhinjsko posodo

po najnižjih cenah in v največji izbiri, kot emajlirana, aluminijasta itd. nudi tvrdka z železnino

Stanko Floriančič, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 35.

HAID & NEU šivalni stroji

so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke.

CENTRA

Trgovina šivalnih strojev

Ljubljana

Masarikova cesta

(palača Vzajemne zavarovalnice naproti kolodvoru)

Zastopnike sprejemamo povsod.

Agrarna konferenca v Varšavi.

Koncem avgusta meseca je zborovala v glavnem mestu Poljske, v Varšavi, konferenca 8 agrarnih držav, ki pomeni morebiti začetek čisto nove agrarne politike na konferenci zastopanih držav.

Kako in zakaj je prišlo do varšavske konference? Mi vemo, da je takoj po vojni cena žita in živil sploh bila precej visoka, tako, da se je pridelovanje žita in živeža izplačalo. Razmeroma visoka cena živeža pa je napotila zlasti Ameriko, da je pridelovanje žita silno dvignila. Ker pa tudi kmetje v Evropi niso držali križem rok, je bilo naenkrat žita na trgu preveč in vedno več, je naravno, da je morala cena žita vedno bolj padati.

Na drugi strani pa smo doživeli, da je pač padla cena žita, ni pa padla cena industrijskih proizvodov. Tako je bil kmet dvakrat udarjen: prvič vsled padca cen žitu, drugič pa vsled silne druginje orodja.

Kjer pa kmet nima denarja, tam peša tudi njegova davčna moč. To pešanje je posebno občutno tam, kjer je večina prebivalstva (torej tudi večina davkopllačevalcev) kmečkega stanu, kakor je to pri nas slučaj. Zato so morali državniki začeti misliti, kako bi prodajo kmečkih produktov iz svojih držav dvignili in kako bi dosegli boljše cene, kajti če bodo kmetje imeli več denarja, bodo tudi lažje plačevali naloženi jim davek.

Na predlog naše vlade se je prva taka konferenca vršila v romunskem mestecu Sinaji. Tam pa so se sešli le zastopniki naše in romunske vlade, da se dogovore o skupni organizaciji prodaje poljedelskih proizvodov iz obeh držav. Konferenca je imela dober uspeh, že zato, ker je dala pobudo tudi še drugim agrarnim državam, da so sklicale širšo konferenco v Varšavi.

Te konference so se udeležili zastopniki 8 držav: Jugoslavije, Rumunske, Češke, Poljske, Finske, Latiške, Ogrske in Bolgarske. Zborovanje je trajalo dva dni. Svoje delo je opravila konferenca v 4 odsekih.

Najvažnejši sklep je bil pač ta, da bodo izvolili stalno komisijo na konferenci zastopanih agrarnih držav, ki naj organizira centralno organizacijo za prodajo poljedelskih produktov!

Ta sklep seveda ne bo takoj izvršen, zato pa ni nič manj važen, kajti ta sklep pomeni popolnoma nov pravec v agrarni politiki na konferenci zastopanih držav. Na mesto dosedanjega tekmovanja naj stopi sodelovanje v borbi za višje cene, oziroma za take cene poljedelskih produktov, da kmet napram industriji ne bo v cenah več tako prikrajšan kakor je sedaj. Pot, ki vodi do tega cilja, bo sicer še dolga in težka, enkrat pa jo je bilo treba le nastopiti.

* * *

Poučni izlet »Delgefö«.

Graška sekcija Delgefö — kmetijske družbe za Avstrijo, ki je te dni priredila živinorejsko in splošno poljedelsko razstavo v Grazu, izkoristila je priliko sestanka svojih članov, da skupno posetijo tvornico za dušik Ruše. Danes popoldne se je pripeljalo v Ruše 60 kmetovalcev pod vodstvom ravnatelja Delgefö v Grazu, G. Schurineck, ing. Hansa Kahlmayera, vodje centralne kmetijske prodajne zadruga na Dunaju. Ekskurziji sta prisostvovala tudi gg. urednika dunajskega kmetijskega lista za Avstrijo dr. Hirschmann in dr. Stocker, urednik Naprednega zemljedelca, ki izhaja v Grazu.

Avstrijsko kmetijstvo ima specijalno ugoden položaj, ker je konsum kmetijskih pridel-

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

kov v Avstriji tolikšen, da presega lastno produkcijo in je Avstrija navezana na uvoz hrane. Avstrijski zemljделец je zaščiten z visoko uvozno carino na kmetijske pridelke in vsled tega pri obstoječi gospodarski krizi vendar še nekako pride na svoj račun. Interesantno je, da avstrijski zemljделец še ni zadovoljen z carinskimi postavkami za uvoz poljedelskih pridelkov in želi, da se carina še poveča. Edino rešitev iz postoječe gospodarske krize vidi avstrijski kmetovalec v zaščitni carini. Pridelovalni stroški so v Avstriji radi visoke nadnice precejšnji in po izjavah kmetovalcev borijo se z računom rentabiliteta tudi pri sedanjih, relativno dobrih cenah za kmetijske pridelke.

Po izjavi g. Klara iz naša srednji pridelak po enem kat. jutru pri članih kmetijske družbe, ki intenzivno obdelujejo zemljo in vporabljaajo velike količine umetnega gnoja, zadovoljajočo višino in sicer: pridelak pšenice 16—18 q krompirja 100—120 q, repe 200—220 q, sena 35 q (dve košnji). Tretja košnja se radi vlažnega vremena navadno ne izkoristi, temveč se uporabi za pašo. Računa se na deset meterskih centov po kat. jutru.

Člani kmetijske družbe so si že dolgo želeli obiskati tvornico, ki izdeluje apneni dušik, katerega oni vsakoletno zelo mnogo porabijo. Avstrija namreč konsumira letno preko 1200 vagonov dušika. Zato so izkoristili to priliko, da si ogledajo tehnično stran produkcije onega črnega prahu, ki da bujno rast rastlinam in velike kvalitete pridelkov, kar se vidi iz gori navedenih števil, ki so vsekakor zelo visoke. Pri sličnih žetvenih prinosih se tudi v današnjih časih izplača kmetovanje.

Zelo so ponosni na svojo zadrugo, ki je osnovana pri centralni Delgefö na Dunaju in ki opravlja vse nakupne in prodajne akcije za svoje člane. Preko te zadruga člani razmeroma poceni pridejo do dobrih tehničnih sredstev, ki jih rabijo za kmetijsko produkcijo, svoje kmetijske pridelke pa preko zadruga dobro prodajo in dobijo izplačano srednjo ceno vsakoletne tržne cene za dotične pridelke.

* * *

Važen sklep vlade.

Enotnost vlade. Uradno poročajo: Ministra dr. Korošec in Juraj Demetrovič sta se nahajala na potovanju, ko je bila seja ministrskega sveta dne 4. t. m., na kateri je bilo med drugim v zvezi s prej sprejetimi sklepi sklenjeno objaviti, da člani kabineta izjavljajo: da imajo samo en program, ki je vse-

bovan v manifestu Nj. Vel. kralja dne 6. januarja 1929, in v sklepu kraljevske vlade z dne 4. julija t. l. Oni se zato smatrajo za člana kabineta, prepričani, da pravilni razvoj narodnega in državnega življenja izključuje v bodočnosti povratek in vzpostavitev nekdanjih strank. Zato izjavljajo, da so odločeni, da v bodoče delajo samo na tej podlagi in se skupno udeležujejo ne glede na svojo prejšnjo strankarsko pripadnost. Takoj po povratku s pota sta ministra dr. Korošec in Demetrovič obiskala predsednika vlade generala Petra Živkovića in mu izjavila, da se popolnoma strinjata z gornjim sklepom ministrskega sveta.

Mladina

Tekma koscev. Društvo kmetijskih fantov in deklet Zimzelen v Orlivasi priredi v nedeljo, dne 14. sept. t. l. tekmo koscev na travniku tov. Fran Plaškana ob Trnavci, tik državne ceste (med št. Rupertom in Grajsko vasjo). Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 5 Din. Po tekmi razdelitev nagrad in prosta zabava. Kose tekmovalcev se bodo pred tekmo klepale z brzoklepalnikom, katerega si bodo zainteresenti lahko ogledali in tudi preizkusili. Na to originalno kmetško prireditev najvljudnejše vabi odbor.

Št. Jurij ob Taboru. Tukajšnje »Društvo kmetijskih fantov in deklet« je priredilo v nedeljo, dne 31. avgusta tekmo koscev na travniku tov. Kumerja v Kapli. Tekmovalcev je bilo 7, kateri so se vsi izkazali kot dobri kosci, kajti košnja je ob popoldanskih urah najslabša in travnik, na katerem se je tekmovalo, je v zadnjem času poblatila narasla Boljska, tako da je bila košnja res naporna. Po tekmi so se koscem razdelile določene nagrade, nakar se je pričela prosta zabava pri tov. Kumerju, na kateri je vladalo najboljšo razpoloženje. Prireditelj je v vsakem pogledu dobro izpadla in bo gotovo tudi društvena blagajna prišla na svoj račun. Za prireditev, ki je vzela precej dela, so se potrudili vsi fantje in dekleta, najagilnejša sta pa bila gotovo podpredsednik tov. Ivan Kumer in tajnik tov. Vinko Natek. Podrobnosti ne bom opisoval, ker bo gotovo tudi društvo poslalo obširno poročilo o tej lepi prireditvi, za kakršne vlada povsod veliko zanimanje. Pondvrčan.

Iz Krške doline.

O čudnem potniku. — Smrt uglednega posestnika. — Ogenj v Mrtvicah.

Po bliskovo se je zavrtelo in je poletje v kraju. Letina bo v splošnem dobra, fižola bo menda bolj malo, zato bo pa vina dovolj, ako se vreme ne spakedra. Koder ni preveč gospodarila toča, bo kapljice dovolj in dobre. Zgodilo se bo morda še večkrat kaj takega, kar so imeli priliko oni opazovati potniki v vlaku na progi Zagreb—Ljubljana. Na neki postaji je vstopil preprost človek z nekaj malega prtljage. Ko ga je potem sprevodnik vprašal po voznem listku, se je mož razburil in treščil svojo prtljago iz drvečega vlaka skozi okno. Za sprevodnikom je prišel revizor, a možakar je planil, odprl vrata in hotel skočiti iz vlaka. Jedva se je sprevodniku in revizorju posrečilo, da sta ga še zadnji hip odbržala in ga otela smrti. Nato jima je zabrusil, da voznega listka nima, češ da za take neumnosti nima denarja, ki ga mu še celo — za pijačo manjka! — Čim sta oba odšla, je začel čudni potnik divjati in besneti. Popadel je prtljago neke deklice in jo tudi hotel zalučati skozi okno, kar so sopotniki še v zadnjem trenutku preprečili. Za tem je bil nekaj časa miren, nenadoma pa ga spet popade besnost. Kakor strela šine k odprtemu oknu in

se požene skozenj. K sreči ga eden izmed sopotnikov tako srečno zgrabi, da ga še ujame — prav dobesedno za pete, a v zmedenosti, ki je zbog razburjenja nastala, ohrani še neka ženska toliko prisotnosti duha, da potegne za zasilno zavoro. Vlak takoj obstane in le sreči je pripisati, da je ostal čudaški potnik živ. Na Zidanem mostu ga je prevzela orožnika patrolja in ga odvedla.

Mož, ki bojda že po zavžitku neznatne količine alkohola znori, je baje oče šestere otrok. Vsekakor je neprevidno, da dovolijo oblasti takemu človeku svobodno gibanje. Zabraniti mu uživanje alkohola je v vinorodnih krajih nemogoče, v besnem stanju pa lahko povzroči težko zlo sebi in okolici!

Na Malenci smo pred nedavnim spremili k večnemu počitku uglednega posestnika, mesarja in gostilničarja g. Bukovca, ki mu je vodenica izpodkopala korenine življenja. Lahka mu domača gruda!

V Mrtvicah pri Brežicah je oni dan divjal požar. Vnele so se v neki hiši saje in ogenj je kmalu obliznil slamnato streho. Okoliške požarne brambe so bile hitro na mestu in so požar omejile ter končno zatrle.

Kako in kaj se nam sicer godi, pa drugič.

Tihi opazovalec.

Novice

Kraljeva zahvala. Odbor za prireditve kmetijskega praznika na Krškem polju je prejel na udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju iz kabinetne pisarne sledečo zahvalo: Gospod Grebenc Anton v Krškem. Po nalogu pisarne Nj. Vel. kralja, sporočenem mi po kabinetu ministrstva za notranje posle, sporočam zahvalo Nj. Vel. kralja za pozdravni brzojav poslan od kmečkega ljudstva zbranega na tradicionalnem prazniku na Krškem polju.

Nova proga. Te dni je bila dograjena nova žel. proga Bitolj—Prilep, ki je dolga 40 km. Progo bodo prihodnje izročili javnemu prometu.

Zrtev planin. V nedeljo se je smrtno ponesrečil v Kamniških planinah strugarski vajenec Rudolf Pečar iz Most pri Ljubljani. Mladi turist je hotel preplezati nevarne in strme pečine, pri čemer se mu je odtrgala skala in je strmoglavil 40 m globoko v prepad. Obležal je na mestu mrtev.

Tvornica za dušik v Rušah je izdala v zelo poljudno pisani obliki kratka navodila o poboljšanju pridelovanja raznih kmetijskih pridelkov, tako glede kakovosti kakor tudi količine pridelkov. Vsak, ki se zanima za ta navodila, jih lahko dobi brezplačno pri omenjeni tvornici.

Preserje. Na Mali šmaren je dohitela ugledno rodbino Jakoba Kovača iz Kamnika težka nesreča. Trinajstletni sinček Jakob je pasel krave po travniku, na katerem je voda izkopala precej velike kotanje. Nesrečni pastirček je zagazil v jamo in utonil. Z vseh strani so pohiteli ljudje, da bi ga rešili, toda vse prizadevanje je bilo zaman. Iz vode so potegnili mrtvo trupelce. — Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

Ježica. Ljudska hranilnica in posojilnica na Ježici, ki je imela dosedaj svoj poslovni prostor v Stožicah ob državni cesti, se je pre-

selila vsled prenovitve te hiše v šolo na Ježici, kjer se vrši uradovanje, kakor dosedaj ob sredah popoldne in nedeljah dopoldne.

Trgatev po novem vinskem zakonu. Po pravilniku za izvrševanje zakona o vinu, ki je bil objavljen v »Službenih novinah« 14. p. m. se sme vršiti trgatev: Trgatev grozdja za uživanje se sme vršiti v času, kadar pač dotična vrsta dozori. Splošna trgatev grozdja za prešanje pa se ne sme vršiti pred rokom, ki ga ugotovijo občinska oblastva v sporazumu z najbližjim za to pooblaščenim državnim ali samoupravnim kmetijskim organom. Vinogradnikom, ki imajo razne vrste grozdja, more občinska oblast dati dovoljenje za trgatev pred splošno trgatvijo, vendar samo za zgodne vinske vrste in v sporazumu z vinogradniki.

Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši v času od 17. do vključno 19. septembra na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je brezplačen in traja dnevno od 9. do 12. ure ter od 14. do 17. ure. Udeležbo je javiti z dopisnico najkasneje do 16. septembra ravnateljstvu.

Centralno mlekarско društvo v Ljubljani priredi dne 14. septembra (v nedeljo) t. l. v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, svoj prvi občni zbor, na katerem se opozarjajo interesentje. Otvoritev občnega zbora točno ob 10. uri dopoldne.

Na novo otvorjeni

zobni atelje na Bledu

Bruckner Lambert

Grajska cesta 182

Sprejema vsak dan od 1/2 9—12

in od 1/2 3—5 ure popoldne

Ob nedeljah in praznikih samo dopoldne

Premovanje rodovniške živine združeno s plemenskim sejmom v Veržeju. Dne 20. t. m. se vrši premovanje rodovniške živine simendolske pasme združeno v manjšem obsegu tudi s plemenskim sejmom istopasemske mlade živine v Veržeju na Murskem polju. Omenjeno prireditve priredi »rodovniško društvo« istotam. Imenovano društvo je ustanovljeno pred dobrim letom in je kljub začetnemu nasprotovanju in črnoglednosti od gotovih strani vendar našlo že precejšen razmah in se ga za napredek vneti živinorejci vedno bolj oklepajo. Društvo je srečno prestalo začetne težave in s to prireditvijo prvič samostojno stopa pred javnost, da presodi uspeh njegovega dela. Dasi si je društvo početkom stavilo v svoj program le smoterno odgojo simendolske govede, vendar je v teku leta vsaj deloma posvetilo tudi veliko pažnjo svinjereji kakor perutninarstvu. Razstavilo bo tudi teh živali po par komadov. Pridite torej vsi, ki vam je na srcu ležeč napredek živinoreje in dobrobit našega kmetovalca!

Tedenski koledar.

- 14. septembra, nedelja: Pov. sv. K.
- 15. septembra, ponedeljek: Nikonad.
- 16. septembra, torek: Ljudmila.
- 17. septembra, sreda: Hildegarda.
- 18. septembra, četrtek: Tomaž.
- 19. septembra, petek: Januarij.
- 20. septembra, sobota: Evstahij.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-07
1 žvicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	7-98
1 angleški funt	Din	294-50
1 ameriški dolar	Din	56-20
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-96

Vsak zaveden kmet je naročnik
KMETIJSKE MATICE.

Podlistek

Ivan Albreht:

Sestra Dolorosa.

(Nadaljevanje.)

»Saj nisem mislil tako,« je skušal popraviti fant in gospodar je nadaljeval:

»Kmalu po tvojem rojstvu sem izvedel, da dolži Šimen Brežina in sem fanta trdo prijel, naj mi pove resnico. Tedaj mi Brežin pri-seže, da ni z Lenko niti govoril nikoli nič takega, kaj šele kaj drugega! Obenem mi pove, da je vnet za Lono in me prosi, naj bi mu pomagal pri njenih starših — z dekletom, da sta že domenjena. Res sem rekel Loninemu očetu, naj dekletu ne brani, pa sta bila Brežin in Lona v kratkem mož in žena. Upal sem, da bo Šimna vsaj zdaj srečala pamet, a sem se zmotil. Burjasti človek je trmoglavo trščil svoje in je še celo čvekal, da je Brežin samo zaradi tega vzel Lono, ker se je na ta način otresel Lenke. Tvoja mati je jokala in trpela. Odšla je domov, kjer je takrat še živela njena mati, ki ji je hčerina nesreča grenila zadnje dni. Slišal sem praviti, da je Šimen ubogo dekletu pretepal in psoval, obenem pa jo je le še imel tolikanj rad, da se ni mogel ločiti od nje. V takem peklu je morala živeti tvoja mati kaka štiri leta. Ko ji je potlej smrt vzela mater in nj nič kazalo, da bi se kanil Šimen

spametovati, mi pride nekoč Hana, češ, naj jaz pomagam, da bo za druge in zame prav. Ker nimam otrok, naj te vzamem za svojega, pa bo tako kamen spotike v kraju. Lenka bo rešena, Šimen se zmodri, ti boš preskrbljen in jaz bom imel oporo mesto sina. Včasih so taki otroci boljši ko lasten rod. Viš, tako je bilo. Ubogal sem Hano, Bog ji daj dobro! — pa mi ni bilo nikoli žal in mi še danes ni. Zdaj veš vse.«

»Kako pa je bilo potlej z mojim očetom in materjo?«

»Nekako pomirila sta se. Bajto je Lenka prodala, Šimen pa je šel po svetu. V nemških krajih se je nekje ustavil in je pisal Lenki, naj pride za njim, češ, da se je spametoval in da mu je žal vseh krivic, kakršne ji je prizadejal. Naročil ji je tudi, naj pove Brežinu, da ga prosi oduščanja in da sam ne ve, kaj ga je tako zmotilo. Ko se nekoliko uredita, je pisal, prideta še po te in bo poskrbel sam, da boš nosil njegovo ime. Tvoja mati je bila vsa srečna in se je tako ginljivo poslovila od tebe, da smo jokali vsi, ki smo to videli. Jaz sam sem se te bil tedaj že tako oklenil, da te nisem nič več smatral za tujega. Odkrito sem tudi povedal Lenki, da mi je najljubše, če te za zmeraj pusti pri nas. Obljubil sem ji, da ti izročim posestvo, če boš hotel biti pameten in me ubogati. Onadva, sem dejal, bosta gotovo še pozneje v zakonu imela kaj otrok, tebe pa lahko prideta obiskat, kadar jima bo drago. Glede imena, sem dejal, mi je pa čisto vseeno, kakšno ti ostane. Tako je potlej Lenka odšla.«

»In kasneje?«

Rodnik je skomignil z rameni.

»Sam Bog vedi, kaj in kako je bilo! Glasu ni bilo ne od Lenke in ne od Šimna. Živ duh ni vedel, kje sta in kako je z njima.«

»Te je vse?«

»Vse, kar ti vem povedati,« je končal gospodar. »Sicer ti pa nič ne hasne razmišljati o tem. Bilo jima je pač sojeno tako.«

Nekaj časa sta oba molčala. Cencan se je zagledal skozi okno. V očeh ga je skelelo. Pred dvema dnevi bi bil Rodnikove ponudbe še brezmejno vesel, danes pa se je malone zbal. Sploh se je bal vsega in kakor da tone v pošastno temo mu je bilo.

»Si zdaj zadovoljen?« se je prvi oglasil Rodnik.

Fant je zadrhtel:

»Seveda sem.«

Občutil pa je sam, da ne govori iz srca, in tudi gospodarja je plahost v Cencanovem glasu nekam razburjala.

»V soboto pojdeva lahko k notarju, če boš hotel,« se je podvizal. »Zdaj leži! Noč človeka zmuči. Potlej bova že še govrila. Saj je šele torek.«

Fant je vstal, toda oči se niso mogle ločiti od gospodarja.

»Ali nisi truden?« se čudil Rodnik, ko je videl, da se mladenič ne gane.

»Sem, pa vendar —«

»Kaj je?«

»Tistega tujca ne morem pozabiti,« je dahnil fant.

»Prespan nisi, ko se naspíš, boš zdrav,« je menil gospodar, a Cencan je zavil na šupo in se je zaril v seno, vendar še dolgo ni mogel zaspati. Kakor v omotici je čmel in čakal, čakal. Šele pozno dopoldne ga je objel sen.

Gospodarstvo

Iz vinogradniških krogov celjske okolice.

Že od pradavnih časov se goji v Sloveniji vinogradništvo v velikem obsegu. V stari Avstriji se je izvažalo mnogo vinskega pridelka v Gradec, zgornjo Štajersko ter še naprej do Dunaja.

Druge države po vsej Evropi so že zdavnaj uvedle visoke uvozne carine ter gre razmeroma malo vina v nemško Avstrijo, še manj pa v druge države. Mnogo vina ostane v kletih, ker se ne more prodati, oziroma tako slabo, da se niti pridelovalni stroški ne pokrijejo. Naši gostilničarji kupujejo dalmatinska in banaška vina, katera so cenejša od naših, da imajo temvečji dobiček. Kam naj gre naš vinogradnik potemtakem s svojim vinom, ako ga ne proda doma, niti ga ne more prodati v inozemstvo. Doslej so imeli vinogradniki še edini izhod v tem oziru v vinotoču. Letos pa so izposlovali gostilničarji pri kr. banski upravi, da se vinotoči omejijo tako, da se sme točiti samo tam, kjer se vino pridelava, ne pa kakor doslej, v dotični občini, v kateri je vino prirastlo. Staro pravico vinogradnikov se hoče odstraniti na škodo vinogradnikov. V tem slučaju naj bi se gostilničarji zavezali, da bodo pokupili naš pridelan po ceni, ki odgovarja pridelovalnim stroškom. Kmet, kateri je obenem navadno tudi vinogradnik dela celo leto z velikim naporom in skrbjo ter z ogromnimi stroški svoj vinograd. Nobena druga kultura ni dražja in težavnejša, pa tudi nobena druga tolikim nesrečam, boleznim ter vremenskim neprilikam izpostavljena kakor ravno vinogradništvo. Že dve leti 1927 in 1928, ter deloma 1929, smo imeli v naših nižje ležečih legah hudo pozebo ter mnogo vinogradnikov ni pridelalo niti za delavce, kaj šele za prodajo. Kljub temu, da smo dve leti delali zastoj ter še gor plačevali, morali smo plačati ravnotako svoje davke od zemlje. Kmet oziroma vinogradnik mora plačati ravnotako svoj davek že vnaprej, ne vedoč, ako bode sploh kaj pridelal, ali pa če bode od pridelanega blaga kaj prodal, med tem ko plača gostilničar davek že od prodanega blaga, od katerega je že dobil svoj dobiček. Mnogo se sicer piše po časnikih, da je kmet steber-države, kar je tudi res; da je kmetško gospodarstvo v veliki krizi, da se mu mora pomagati. In ta stavba je naša država, katera je sigurno prava agrarna država, katera obstoja iz 80 odstotka kmečkega prebivalstva. Pa kaj pomaga še toliko pisave po listih, z dejanji na dan! Merodajni činitelji bi morali to tudi pokazati in pomagati v dejanju sicer ni kmečkemu stanu nič pomagano še toliko pisarenja po časnikih. — Iz okrožnice, kjer se prepoveduje točenje vina »pod vejo« se čita, da samo na mestu, kjer se vino pridelava je še dovoljen vinotoč. Vsakdo dobro ve, da so vinogradi na bregih in holmih, dostikrat visoko ležeči in zelo oddaljeni od vsakega prometa. Kako naj se tam na licu mesta vino proda? Dostikrat nima mali vinogradnik kleti pri vinogradu, še manj pa primernih prostorov za točenje vina. Dotični vinogradnik pa stanuje v največ slučajih bolj v dolini na vasi, kjer je lažji dohod ter malo večji promet, kjer bi se vinski pridelanek lažje spravil v denar in največkrat v dotični občini. Najmanj kar se zahteva t. j. naša stara pravica (stara pravda), da se sme vino točiti v dotični občini kjer je isto zrastlo, kakor je bilo tudi doslej. Kar je nam ubogim vinogradnikom že naša mačeha, stara Avstrija dovolila, nam ne bo jemala lastna mati, svobodna Jugoslavija.

Od gosp. gostilničarjev si kmetje ne moremo pustiti diktirati novih postav. Naj pomislijo, da je kmet in vinogradnik obenem tudi človek, kateri hoče in mora živeti, ter da on ne živi na njihov račun. — Naša edina korporacija »Kmetijska družba« mogla bi

tukaj poseči vmes, ter zastaviti ves svoj vpliv na merodajnem mestu, da kmet in vinogradnik svoj pridelanek res (vnovči) v denar spravi; kaj ima sicer on od svojega celega truda, če še toliko pridelava. Prej ko se sklepajo take postave, naj bi merodajne oblasti tudi »Kmetijsko družbo« vprašale za svet, katera bo gotovo vedela, kje kmeta čevelj žuli, ter bi dala temu primerne nasvete in informacije. — Vinogradniki zahtevamo svoje stare pravice, ker smo tudi državljani in davkoplačevalci v svobodni Jugoslaviji! —

Upamo da ta glas ne bo glas upijočega v puščavi! —

Agrarno-trgovska politika.

Predvsem je potrebno kar v začetku podčrtati, da ima današnja agrarna kriza v celi Evropi tako močne in globoke vzroke, da se ta kriza nikakor ne da rešiti z odloki, sporazumi in različnimi koraki, ki jih običajno podvzemajo vlade raznih držav. Popolna in končna rešitev te krize zahteva povsem drugih, temeljitejših, dalekosežnejših in radikalnejših postopanj, ne takih, kakršnih se poslužuje večina evropskih držav. — O tem drugič, danes nekoliko o agrarni politiki, kjer bo delno pokazano, kakšnih korakov se danes poslužujejo razne države, da vsaj nekoliko ublažijo krizo in do gotove mere zagotovijo uspešno življenje svoji poljoprivredi.

Kakšno agrarno politiko vodijo danes poedine države? — Večina držav ponajveč operira v svoji agrarni politiki s carinskimi tarifami. S temi car. tarifami pomagajo vsaj delno svoji poljoprivredi; na uvoz tujih poljoprivrednih produktov se nalaga visoka carina — in zanimivo je, kako često se te carinske postavke menjajo. Mnoge vlade so opolnomočene, da z lastno pobudo menjajo carine in na ta način obdržijo cene produktov na potrebnih višini. (Nemčija, Francija, Južnoameriška unija itd.)

Razven carine se uporablja tudi takozvano kontingentacijo uvoza poljoprivrednih produktov. S to kontingentacijo se ali zagotavlja uvoz brez carine ali pa s stalno (nespremenljivo) carino, a v vsakem slučaju je pri tem uvozu odrejena določena višina blaga, ki se more uvoziti. Češka ima kontingent za uvoz avtomobilov, za uvoz premoga iz Poljske itd. Ta kontingent se deli na nekoliko delov. Prvi del spada pod male carine, drugi pod večje, tretji pod visoke carine itd.

Prepoved uvoza se ravno tako uporablja v mnogih državah. Običajno se ta prepoved uvoza utemeljuje z različnimi veterinarskimi razlogi. Vendar pa se ta prepoved navadno ne sklada s trgovskimi interesi dotične države. To je, na primer, storila Španija z uvozom hrane v slučaju, da cene na domačem trgu padejo na vnaprej odrejeno višino.

Monopol uvoza je prav za prav nekaka kombinacija kontingenta in prepovedi uvoza. (Nemški monopol na koruzo!) Države, ki uvažajo poljoprivredne produkte, a ne morejo omejiti proizvodnje dotičnih produktov, poskušajo z državnim vplivom povečati potrošnjo teh produktov. To je takozvano reguliranje notranje (domače) potrošnje.

Nekatere agrarne države poizkušajo tudi z izvoznimi premijami (nagradami). V Nemčiji in Poljski se za izvoz rži plačujejo javne nagrade. Razen premij obstoje še izvozne licencije, ki so v bistvu izvozne premije, na primer, licencije za uvoz mlečnih produktov. V Avstraliji se na maslo plačuje državna taksa, kjer gre za to, da se cene na domačem tržišču obdrže na potrebnih višini. Iz fonda, ki se nabira iz teh taks, se potem izplačujejo izvozne premije za avstralsko maslo, ki se izvozi v inozemstvo.

Najvažnejše vprašanje za države, ki izvažajo poljoprivredne produkte, pa je, obdržati cene na stabilni višini. Rešitev tega vpra-

šanja je zelo težka in vselej v zvezi z omejitvijo proizvodnje. Značilen primer najdemo v Braziliji pri izvozu kave. Drug primer je izvoz svinj na Poljskem.

Najmočnejše sredstvo, ki se ga poslužuje mnoge države, da ublažijo agrarno krizo, je brez dvoma reguliranje proizvodnje. Vendar pa je to vprašanje najtežje, zakaj v praksi znači ustavitev ali redukcija (skrčenje ali zmanjšanje) proizvodnje, kar je odločilnega pomena za celokupno gospodarstvo dotične države. V tej smeri se uporabljajo različne metode. V Nemčiji se cene rži umetno vzdržujejo nižje nego cene pšenice, da bi se na ta način omejila proizvodnja rži. V Braziliji pa država obdaruje vse nove plantaže kave z večjimi davki nego stare plantaže. In končno, poedine veje industrije se trudijo, da zaključujejo mednarodne sporazume, kot je slučaj v sladkorni industriji, ki hoče omejiti svetovno proizvodnjo. — S tem smo pokazali le na nekatera sredstva, ki jih uporabljajo države v agrarni politiki, ki stremi za tem, da trenutno vsaj delno reši današnjo agrarno krizo. —lj.

Tržne cene v Ljubljani, dne 1. septembra 1930. Govedina: Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18—20 Din, II. 16—18, III. 12—16. Telefina: 1 kg telečjega mesa I. 24—25 Din, II. 20 do 22. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 22—24. Drobniča: 1 kg koštrunovega 14 do 15, jagnjetine 18—20, kozličevine 25 Din. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 10, II. 8 Din. Perutnina: Piščanec majhen 10 do 15, večji 16—25, kokoš 25—40, petelin 25 do 35, raca 25—35, domači zajec manjši 8—12, večji 14—20 Din. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50—3, 1kg surovega masla 35 do 40, čajnega masla 44—52, masla 40—44, bohinskega sira 30—32, sirčka 8—10, en par jaje 1-50—2-25. Pijače: 1 liter starega vina 18—22, novega 14—18, 1 čaša piva 3—3-50, vrček 4-50—5, steklenica 5-50—6 Din. Kruh: 1 kg belega 5, črnega 4-50, rženega 4-50 Din. Sadje: 1 kg jabolka I. 8, II. 6—7, III. 4—5, luksuznih hrušk 14, hrušk I. 9, II. 7—8, III. 5—6 Din. Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 na debelo 385—410, na drobno 4-50, št. 2 355 do 375, 4-25, št. 4 300—310, 4, št. 6 280, 3-50, 1 kg kaše 5—6, ješprenja 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 1-75—2, koruzne moke 3-50, koruznega zdroba 4—4-50, pšeničnega zdroba 5—6, ajdove moke I. 6—8, II. 6, ržene moke 4 Din. Žito: q pšenice 230—245, rži 200—210, ječmena 190—200, ovsa 205—225, prosa 200 do 210, koruze 180—190, ajde 200—220, fižola ribničana 300, prepelčarja 410, graha 8 do 10, leče 8—10 Din. Kurivo: 1 tona premoga 460, m³ trdih drv 170, mehkih 90 Din. Krma: q sladkega sena 100, polsladkega 85, kislega 75, slame 60—70 Din. Zelenjava in gobe: 1 kg zgodnjega zelja 2—3, kislega 3-50, ohrovt 2—3, kolerab 6—7, kumar 1 do 1-50, kumaric za vkisavanje 10—12, graha v stročju 8—10, luščene 12—16, fižola v stročju 1-50 do 2, 1 liter luščene 4—6, 1 kg čebule 1 do 1-50, česna 8—10, krompirja novega 1—1-50, kisle repe 2-50—3, korenja 2—4 Din.

Sejmi.

14. septembra: Sv. Jurij o. j. ž., Loka pri Zidanem mostu, Črešnovci, Žužemberk, Petrovče, Rogatec, Vitanje, Manc, Brestovce;
15. septembra: Vinica, Banja Loka, Zdole, Šmarje pri Jelšah;
16. septembra: Rakek, Doberniče, Št. Janž;
17. septembra: Št. Lambert, Kapele, Ljutomer;
18. septembra: Podvelb, Škocjan, Dobrna;
19. septembra: Boštanj;
20. septembra: Mokronog, Nedlesk, Sv. Lenart, Sv. Vid pri Grobelnem.

PRIJATELJ!

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v Severno in Južno Ameriko!

Zato, ker je francosko pristanišče Le Havre najbližje New-Yorku in Ljubljani,

ker velikanski brzoparniki »Ile de France«, »Paris« itd. so v hitrosti neprekosljivi in priljubljeni zato, ker imajo tudi v III. razredu udobne kabine in ker je izborna postrežba, okusna domača hrana in znamenito francosko vino »Bordeo« brezplačno pri vsakem obedu.

Najkrajša pot v Južno Ameriko pa gre preko pristanišča Marseille 14 do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique, Chargeurs-Réunis in Transports-Maritimes.

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35.

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruge ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNO »MERKUR«

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

**Laneno olje
Firnež
Emailne in
ostale lake
Olinatne
barve**

In vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ - ZANKL
D. Z. O. Z.
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA-MEDVODE

Podružn.: Maribor-Novl-Sad Lastnik: Franjo Medić

Advokata

Dr. JOSIP HACIN in Dr. JOSIP SAJOVIC

sta preselila svojo pisarno z dnem 9. septembrom iz Kolodvorske ulice št. 8 v prvo nadstropje poslopja

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE
na vogalu Aleksandrove ceste in Beethovnovne ulice (Vhod)

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi

Družba »ILIRIJA«
Ljubljana, Dunajska c. 40

Telefon 2820

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA

PODRUŽNICA V LJUBLJANI

MARIJIN TRG 5

CENTRALA V PRAGI, RČS.

Vplačana delniška glavica in rezervni fondii Kč 304.000.000.-. — — — 60 podružnic in ekspozitur.

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge na knjižice in tekoče račune.

Telegrami: Indusbanka.

Telefon Interurb. 3104.

Gospodarji!

Gnojite z

APNENIM DUŠIKOM

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in maožini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

ČILSKI SOLITER

Dobavlja ga po konkurenčni ceni
EKONOM
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 7

Gospodarji, naročite si ga takoj!

Vajenca

za pekarsko obrt starejša 15 do 16 let se sprejme takoj.

Ponudbe poslati na upravo »Kmet. lista« pod »Vajenec«

Prodajam
dve lepe mozne švicarske koze

Ladha, Ljubljana
Vodovodna cesta
Mestna jama

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzojavlj.: »Kmet. list«

Telefon 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2% brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvu, na vključbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URĖ: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, te ob sobotah in dnevih pred pramiki od 8—12 1/2, ura

Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3